

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
МИНИСТАРСТВО ГРАЂЕВИНАРСТВА, САОБРАЋАЈА И ИНФРАСТРУКТУРЕ
СЕКТОР ЗА ПРОСТОРНО ПЛАНИРАЊЕ И УРБАНИЗАМ

**ПРОСТОРНИ ПЛАН ПОДРУЧЈА ПОСЕБНЕ НАМЕНЕ
ИНФРАСТРУКТУРНОГ КОРИДОРА
ДРЖАВНОГ ПУТА IБ РЕДА, АУТОПУТ Е-75 БЕОГРАД-НИШ
(ПЕТЉА „ПОЖАРЕВАЦ”) – ПОЖАРЕВАЦ (ОБИЛАЗНИЦА) –
ВЕЛИКО ГРАДИШТЕ - ГОЛУБАЦ**

- РАНИ ЈАВНИ УВИД -

Београд, март 2019. године

УВОД

Приступа се изради Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора државног пута ІБ реда, Аутопут Е-75 Београд-Ниш (петља „Пожаревац”) – Пожаревац (обилазница) – Велико Градиште - Голубац (у даљем тексту: Просторни план), на основу Одлуке о изради Просторног плана („Службени гласник РС”, број 13/19) и Одлуке о изради Стратешке процене утицаја Просторног плана на животну средину („Службени гласник РС”, број 10/19). Обрађивачи Просторног плана и Идејног пројекта државног пута ІБ реда, Аутопут Е-75 Београд-Ниш (петља „Пожаревац”) – Пожаревац (обилазница) – Велико Градиште - Голубац су Институт за архитектуру и урбанизам Србије и Институт за путеве ад Београд, у складу са Уговором за извршење наведених услуга бр. 454-199 од 26.02.2019. године.

Планирање, коришћење, уређење и заштита коридора државног пута ІБ реда засниваће се на принципима уређења и коришћења простора утврђеним чланом 3. Закона о планирању и изградњи („Службени гласник РС”, бр. 72/09, 81/09 - исправка, 64/10 - УС, 24/11, 121/12, 42/13 - УС, 50/13 - УС, 98/13 - УС, 132/14, 145/14 и 83/18), као и на Закону о јавним путевима („Службени гласник РС”, бр. 41/18 и 95/18 – др. закон), Закону о Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године („Службени гласник РС”, број 88/10), Закону о заштити животне средине („Службени гласник РС”, бр. 135/04, 36/09, 36/09 – др. закон, 72/09 – др. закон, 43/11 – одлука УС, 14/16, 76/18, 95/18 – др. закон и 95/2018 – др. закон), Закону о стратешкој процени утицаја на животну средину („Службени гласник РС”, бр. 135/04 и 88/10), Правилнику о условима које са аспекта безбедности саобраћаја морају да испуњавају путни објекти и други елементи јавног пута („Службени гласник РС”, број 50/11), Правилнику о садржини, начину и поступку израде докумената просторног и урбанистичког планирања („Службени гласник РС”, број 64/15) и другим законима Републике Србије којима се дефинишу и одређују услови, начин и садржај израде пројектне документације.

Основни разлог за израду и доношење Просторног плана је стварање услова за реализацију националних интереса у области саобраћајне инфраструктуре на принципима одрживог развоја. Подизање нивоа приступачности подручја обухваћеног израдом Просторног плана и региона Подунавља и централне и источне Србије, имаће позитивне ефекте на подизање нивоа њихове конкурентности, а самим тим и на динамику будућег развоја. Концепција планирања, коришћења и уређења простора дефинисаће се на начин којим се обезбеђује изградња и експлоатација коридора државног пута ІБ реда. Просторним планом ствара се плански основ за његово директно спровођење издавањем локацијских услова, израду техничке документације, прибављање дозвола у складу са законом, односно стварање услова за изградњу државног пута ІБ реда.

Просторни план је заснован на студијској, техничкој и другој документацији, резултатима досадашњих истраживања и важећим планским и развојним документима у Републици Србији. Саставни део израде Просторног плана чини и стратешка процена утицаја Просторног плана на животну средину.

Планска решења Просторног плана за коридор државног пута ІБ реда биће утврђена са већим степеном детаљности у односу на коридоре других магистралних инфраструктурних система. За потребе израде Просторног плана користиће се идејна решења и елементи идејног пројекта за изградњу дела предметне деонице државног пута ІБ реда.

1. ОПИС ГРАНИЦА ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Одлуком о изради Просторног плана дата је оквирна граница обухвата Просторног плана, која треба да буде коначно утврђена Нацртом Просторног плана. Због избегавања постојећег грађевинског подручја, у односу на оквирну границу дефинисану у Одлуци о изради Просторног плана, предлог је да се оквирна граница просторног плана прошири и обухвати и КО Триброде, на територији општине Велико Градиште. За потребе упућивања у процедуру раног јавног увида предлаже се обухват Просторног плана на деловима територија градова Смедерево и Пожаревац и општина Велико Градиште и Голубац, и то (Табела 1):

- 1) на територији града Смедерево – катастарске општине (3): Враново, Мала Крсна и Скобаљ;
- 2) на територији града Пожаревац - – катастарске општине (7): Драговац, Пожаревац, Тириковац, Бубушинац, Братинац, Баре и Берање;
- 3) на територији општине Велико Градиште – катастарске општине (10): Сираково, Мајиловац, Ђураково, Поповац, Кисилево, Тополовник, Кумане, Велико Градиште, Кусиће и Триброде; и
- 4) на територији општине Голубац – катастарске општине (5): Браничево, Поникве, Усије, Радошевац и Голубац.

Оквирна граница Просторног плана за потребе раног јавног увида дата је границама наведених катастарских општина, док ће у Нацрту Просторног плана, по коначном дефинисању коридора и трасе државног пута ІБ реда, бити одређена границом коридора пута, односно аналитички одређеним геодетским тачкама.

Просторним планом биће обухваћени:

- 1) коридор државног пута ІБ реда, на правцу Аутопут Е-75 Београд-Ниш (петља „Пожаревац”) – Пожаревац (обилазница) – Велико Градиште - Голубац, укупне дужине око 66,68 km и ширине од 100 m до 300 m, који обухвата трасу са заштитним појасевима државног пута ІБ реда; и
- 2) постојећи и планирани коридори других магистралних инфраструктурних система са трасом и заштитним појасима (непосредним и ширим) инфраструктурних система који су у обухвату планског подручја (гасоводи, далеководи, оптички каблови и др. који се укрштају са државним путем).

Просторним планом биће сагледана по потреби и зона утицаја коридора државног пута ІБ реда на окружење (најближа насеља, инфраструктурни коридори, туристички простори, заштићена подручја природних вредности, изворишта водоснабдевања и сл.). Коридор планираног државног пута ІБ реда почиње од постојеће петље „Пожаревац” на коридору аутопута Е-75 Београд-Ниш (на km 264+05 аутопута, односно на почетку државног пута ІБ реда). Од ове петље, коридор државног пута ІБ реда, у правцу североистока пролази кроз територије града Смедерева, града Пожареваца (који заобилази са северне стране), општине Велико Градиште (заобилазећи грађевинско подручје са јужне стране), све до уласка у Голубац.

Укупна површина обухвата Просторног плана је 391,24 km². Шире подручје Просторног плана приказано је на графичком прилогу: Посебна намена простора.

Табела 1. Обухват подручја Просторног плана

Јединица локалне самоуправе (ЈЛС)	Површина обухваћеног дела територије ЈЛС, km ²	Дужина деоница планираног пута на територији ЈЛС, km
Град Смедерево	52,52	8,54
Град Пожаревац	140,05	24,07
Општина Велико Градиште	128,92	23,06
Општина Голубац	69,75	11,01
Укупно	391,24	66,68

2. КРАЋИ ИЗВОД ИЗ ПЛАНСКИХ ДОКУМЕНАТА ВИШЕГ РЕДА

2.1. Закон о Просторном плану Републике Србије од 2010. до 2020. године

(„Службени гласник РС”, број 88/10)

Законом о Просторном плану Републике Србије за период од 2010. до 2020. године утврђене су дугорочне основе организације, уређења, коришћења и заштите простора Републике Србије у циљу усаглашавања економског и социјалног развоја са природним, еколошким и културним потенцијалима и ограничењима на њеној територији.

Дефинисана је концепција развоја путног саобраћаја и путне инфраструктуре која представља синтезу раније започетих студија и пројеката. Према таквој концепцији, Република Србија представља велики транспортни и саобраћајни центар у коме егзистира неколико већих урбаних центара који су носиоци примарних функција.

У правцу остваривања просторног развоја овим планом је утврђено спровођење активности на коридору државног пута I реда Београд – Пожаревац – Велико Градиште – Голубац – Доњи Милановац – Ђердап I (Румунија), као једно од планских решења у области путног саобраћаја.

2.2. Уредба о утврђивању Регионалног просторног плана за подручје Браничевског и Подунавског управног округа

(„Службени гласник РС”, број 08/15)

Регионалним просторним планом Браничевског и Подунавског управног округа обухваћена је територија површине 5078 km². Подручје предметног просторног плана у потпуности се налази у обухвату овог плана.

Уредбом о утврђивању Регионалног просторног плана за подручје Браничевског и Подунавског управног округа, као једно од планских решења развоја друмског саобраћаја, предвиђена је реконструкција, рехабилитација и остале активности на побољшању постојећег државног пута I реда Пожаревац – Велико Градиште – Голубац – Доњи Милановац – Ђердап I (Румунија).

2.3. Остали планови подручја посебне намене

Граница просторног плана се преклапа или тангира и следеће просторне планове подручја посебне намене, без значајнијег утицаја на саму посебну намену, и то: Просторни план подручја посебне намене Костолачког угљеног басена („Службени гласник РС”, број 01/13); Измене и допуне Просторног плана подручја посебне намене Костолачког угљеног басена („Службени гласник РС”, број 20/18); Просторни план подручја посебне намене инфраструктурног коридора ауто-пута Е-75, деоница Београд-Ниш („Службени гласник РС”, број 77/02); Измене и допуне Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора ауто-пута Е-75, деоница Београд-Ниш („Службени гласник РС”, број 121/14); Просторни план подручја посебне међународног водног пута Е 80 - Дунав (паневропски Коридор VII) („Службени гласник РС”, број 14/15); Просторни план подручја посебне намене Националног парка „Ђердап” („Службени гласник РС”, број 43/13); Просторни план подручја посебне намене археолошког налазишта Виминацијум („Службени гласник РС”, број 14/15); Просторни план подручја посебне намене транснационалног гасовода „Јужни ток” („Службени гласник РС”, број 119/12); Измене и допуне Просторног плана подручја посебне намене транснационалног гасовода „Јужни ток” („Службени гласник РС”, број 98/13) и Просторни план подручја посебне намене система продуктовода кроз Републику Србију (Сомбор – Нови Сад – Панчево – Београд – Смедерево – Јагодина – Ниш) („Службени гласник РС”, број 19/11).

3. ОПИС ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА И НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА

3.1. Опис постојећег стања

Путну мрежу на територији Просторног плана, према Уредби о категоризацији државних путева („Службени гласник РС”, бр. 105/13, 119/13 и 93/15), чине следећи државни путеви (у даљем тексту ДП): ДП IА реда А1 (аутопут Е-75 деница Београд-Ниш), ДП IБ реда бр. 14 (Панчево – Ковин – Раља – веза са државним путем 33), ДП IБ реда бр. 33 (веза са државним путем А1 – Пожаревац – Кучево – Мајданпек – Неготин – државна граница са Бугарском), ДП IБ реда бр. 34 (Пожаревац – Велико Градиште – Голубац – Доњи Милановац – Поречки мост – веза са државним путем 35), ДП IIА реда бр. 156 (Раља – Смедеревска Паланка – Наталинци), ДП IIА реда бр. 158 (Мала Крсна – Велика Плана – Баточина – Јагодина – Ћуприја – Параћин – Ражањ – Алексинац – Ниш – Клисура – Лесковац), ДП IIА реда бр. 159 (Пожаревац – Костолац), ДП IIА реда бр. 160 (Пожаревац – Жабари – Свилајнац – Деспотовац – Двориште – Ресавица – Сење – Ћуприја), ДП IIА реда бр. 161 (Братинац – Салаковац – Мало Црниће – Петровац на Млави – Жагубица – Брестовац), ДП IIА реда бр. 162 (Велико Градиште – Макце – Божевац – Рановац – Петровац на Млави – Тановац – Дубница – Свилајнац), ДП IIА реда бр. 163 (Голубац – Зеленик – Љешница), ДП IIБ реда бр. 371 (Пожаревац (веза са државним путем 34) – Дубравица), ДП IIБ реда бр. 372 (Рам – Кличевац – Братинац), ДП IIБ реда бр. 373 (Рам – Тополовник), ДП IIБ реда бр. 374 (Браничево – Миљевић – Зеленик), ДП IIБ реда бр. 375 (Берање – Средњево – Миљевић), ДП IIБ реда бр. 377 (Пожаревац (веза са државним путем 33) – Осипаоница) и ДП IIБ реда бр. 378 (Пожаревац (веза са државним путем 33) – Велико Село – Орљево – Велики Поповац – веза са државним путем 147).

Снабдевање електричном енергијом врши се преко преносног система АД Електромрежа Србије системом мреже далековода и објеката у функцији електроснабдевања, обједињеног у електроенергетски систем Републике. Трасе далековода које се налазе у обухвату Просторног плана су: ДВ 400kV број 401/1 Београд 8 - ТЕ Дрмно; ДВ 110 kV број 1144АБ Смедерево 3 – Костолац и дистрибутивна мрежа 35 kV.

У обухвату територије Просторног плана изграђени су и у експлоатацији следећи гасоводи: магистрални гасовод деоница Панчево – Смедерево; и разводни гасовод РГ 01-10, деоница Смедерево – Велико Орашје.

Према подацима Пописа становништва 2011. године, на територији Просторног плана, живело је 68 122 становника, са просечном густином насељености од 174 становника по km².

На основу Уредбе о утврђивању јединствене листе неразвијености региона и јединица локалне самоуправе за 2014. годину („Службени гласник РС”, број 104/14) град Пожаревац припада првој групи јединица локалне самоуправе чији је степен развијености изнад републичког просека; град Смедерево припада другој групи јединица локалне самоуправе чији је степен развијености у распону од 80% до 100% републичког просека; општина Велико Градиште је сврстана је у трећу групу јединица локалне самоуправе, чији степен развијености се налази у опсегу 60% до 80% републичког просека; док је општина Голубац сврстана у четврту групу јединица локалне самоуправе, чији је степен развијености испод 60% републичког просека.

Привреду на територији Просторног плана карактериште недовољна диверзификаност. Док су у развијеним привредним срединама значајно заступљене пропулзивне индустријске гране (металопрерађивачка и сл.), у неразвијеним општинама претежно су заступљене традиционалне индустријске гране као што су дрвнопрерађивачка, текстилна, прерада неметала и прехрамбена, које су подложне технолошком застаревању, губљењу конкурентске способности и тржишта. Услед различитости природних и створених услова, уочава се издиференцираност простора на два типа пољопривреде: тржишно мешовите пољопривреде са превагом биљне производње (Mmг) који је карактеристичан за

општине Голубац и Велико Градиште; и тржишно мешовите пољопривреде са превагом биљне производње и значајним уделом воћарства (Mmf) којем припадају градови: Смедерево и Пожаревац. Незавршени процеси реструктурирања (нарочито својинске трансформације), недостатак инвестиција, недовољно развијен сектор малих и средњих предузећа, уз друге ефекте досадашњег тока транзиције, одразили су се на успорену ревитализацију индустрије и унапређење њене конкурентности и иновативности, а посебно на смањење индустријске запослености.

Рељеф планског подручја претежно је низијског типа (посебно у алувијалној равни Велике Мораве), док су на истоку заступљени брдско-планински типови рељефа. Надморске висине коридора државног пута IB реда варирају од оних мањих од 100 m н.в. до 300 m н.в. Алувијалне равни са надморском висином која се креће 80-100 m, карактерише нагиб терена који не прелази 0,05%, док се остали део низијског земљишта одликује благом заталасаномшћу топографске површине са претежном надморском висином до 300 m.

Речни токови у обухвату Просторног плана представљени су притокама Велике Мораве и Дунава и припадају Црноморском сливу. Као најзначајније хидрографске карактеристике на територији планског подручја могу се издвојити речни токови: Дунава и Велике Мораве, као и Млаве и Пека, док се од стајаћих вода издваја Сребрно језеро код Великог Градишта.

У погледу геолошког састава основна карактеристика је присуство разноврсних стена. Растресити седименти готово у потпуности покривају западни и средишњи део планског подручја. На њих се са источне стране надовезује релативно узан појас чврстих седиментних стена, претежно кречњачких, док се на крајњем источном делу планског подручја распростиру углавном шкриљци и магматске стене.

За планско подручје је карактеристично присуство релативно простране површине са черноземом (околина Пожареваца и доњег дела Млаве), појава живог и слабо везаног песка између Голупца и Великог Градишта, земљишта на кречњаку (рендзине) и гајњача у источном делу.

На ширем подручју коридора будуће саобраћајнице налази се велики број културних и природних добара и део Националног парка „Ђердап”. НП „Ђердап” се налази на листи међународно значајних подручја за птице – ИВА (Important Bird Areas) подручје, на листи међународно значајних подручја за биљке - IPA (Important Plant Areas) подручје и на листи одабраних подручја за дневне лептире – РВА подручја (Primee Butterfly Areas). Такође, део је EMERALD мреже подручја (Emerald Network of Areas of Special Conservation Interest – AsCI) идентификовано/успостављено под називом Национални парк „Ђердап”. НП „Ђердап” представља једно од 8 идентификованих подручја на територији Србије која су планирана за установљење резервата биосфере по програму UNESCO Човек и биосфера и налази се као подручје на прелиминарној листи добара које је Република Србија предложила за упис у UNESCO листу добара светске баштине на основу Конвенције о заштити светске и културне баштине (World Heritage Convention).

Такође на ширем подручју коридора будуће саобраћајнице (западно од планиране трасе) налази се археолошко налазиште Виминацијум. Подручје источно од планираног коридора већим делом представља релативно очувану средину, са деловима територије који се одликују високим квалитетом, нарочито у источном делу региона, где се простире део Националног парка „Ђердап”. Поред тога, могу се издвојити и подручја природне и животне средина у оквиру грађевинских подручја насеља и дуж зона инфраструктурних система.

3.2. Начин коришћења простора

На подручју Просторног плана доминира пољопривредно земљиште са око 60% површине, затим шуме, шумско земљиште и други вегетацијом обрасли терени са око 28%

површине, насеља и други антропогени терени у функцији насеља и инфраструктуре заузимају око 9% површина, док водно земљиште заузима свега око 3% површине.

Подручје Просторног плана обухвата делове локалних самоуправа који су покривени просторним плановима општина, и то: Просторни план града Смедерева („Службени лист града Смедерева”, број 03/11), Просторни план града Пожареваца („Службени гласник града Пожареваца”, број 10/12), Просторни план општине Велико Градиште („Службени гласник општине Велико Градиште“, број 02/11”) и Просторни план општине Голубац („Службени лист општине Голубац”, број 03/11).

4. ПРИНЦИПИ И ЦИЉЕВИ ИЗРАДЕ ПРОСТОРНОГ ПЛАНА

Изградња државног пута IB реда, Аутопут E-75 Београд-Ниш (петља „Пожаревац“) – Пожаревац (обилазница) – Велико Градиште – Голубац, директно ће допринети бржем развоју обухваћеног дела Подунавља и источне Србије и јединица локалне самоуправе које се непосредно везују за овај коридор, у првом реду њиховој саобраћајној и привредној интеграцији са укупним простором Србије. Допринеће и привредном развоју и интеграцији других делова централне и источне Србије и АП Војводине који нису у непосредном окружењу инфраструктурног коридора, у првом реду деловима Подунавског и Браничевског управног округа као и Јужнобанатског управног округа. На подручју Просторног плана налази се привредни и урбани центар Пожаревац као и насеља Велико Градиште и Голубац, а у непосредној близини су Смедерево и Ковин. Уз друге мере и програме, њихово саобраћајно интегрисање у простор Србије сматра се једним од главних предуслова бржег привредног и социјалног развоја. Услов за остваривање тог циља, односно за постизање већих позитивних ефеката утицаја инфраструктурног коридора на шире окружење, јесте изградња и реконструкција деонице државног пута IB реда од Голупца, даље кроз Ђардапску клисуру до Кладова, као и попречних саобраћајних праваца које овај простор повезују са источном Србијом, првенствено градовима Бор и Зајечар, насељима Мајданпек и Неготин, као и са АП Војводина (Ковином, Панчевом и др). Саобраћајно повезивање подручја Просторног плана са осталим деловима Србије заснива се на планској концепцији Просторног плана Републике Србије и стратешком приоритету јачања веза и повезивања Коридора X (аутопут E-75) и Коридора VII (река Дунав).

Изградња, опремање и уређење инфраструктурног коридора индиректно ће допринети јачању саобраћајних, привредних и других функција Пожареваца, и већег броја осталих градова и општина Подунавља и источне Србије, посебно Великог Градишта, Голупца и Кладова, а тиме и остваривању циљева Просторног плана Републике Србије и укупне стратегије развоја Србије.

Израда Просторног плана и концепција изградње и развоја државног пута IB реда и магистралних инфраструктурних система у коридору базирана је на следећим основним *принципима одрживог развоја*, и то:

- *принцип одрживог развоја инфраструктуре* чијом применом се подстиче равномеран просторни развој, кроз стварање услова за повезивање неразвијених и изолованих подручја са већим насељима и омогућавање њиховог приступа магистралним инфраструктурним системима. У циљу постизања уравнотеженог просторног развоја подразумева побољшање веза између малих градова и руралних области са транс-европским мрежама и саобраћајним центрима, као и активности на повећању регионалне доступности кроз остваривање недостајућих унутеррегионалних веза. Принцип подразумева и спровођење активности изградње телекомуникационих мрежа и елиминисања физичких и других ограничења, са циљем да се свим насељима обезбеди подједнак приступ информацијама;
- *принцип смањивања штетног утицаја на животну средину* који подразумева сагледавање квалитета животне средине и дефинисање планских решења којима се она штити од негативних утицаја. При томе је потребно базирати концепт заштите

на превенцији и заштити од негативних утицаја који могу настати изградњом државног пута IB реда и одвијањем саобраћаја, као и функционисањем других магистралних инфраструктурних система у коридору. Примена принципа мора предупредити или ублажити различите врсте штетних утицаја по животну средину, првенствено у погледу заштите од буке, заштите и смањивања емисије штетних гасова и спречавања и смањивања могућих штетних утицаја на животну средину приликом акцидентата у коридору.

Поред тога, концепција решења система државног пута IB реда и других магистралних инфраструктурних система је дефинисана уз поштовање следећих *посебних принципа изградње*, и то:

- афирмација и доследна подршка политици полицентризма и децентрализације, уз истовремену функционално-развојну интеграцију јединица локалне самоуправе у непосредном окружењу коридора;
- интеррегионално и трансдржавно функционално повезивање регионалних и локалних јединица;
- унапређење саобраћајне доступности као доминантан фактор искоришћења територијалних потенцијала и уравнотеженог развоја;
- јачање конкурентности, што подразумева јачање и функционално профилисање слабо развијених подручја;
- активна имплементација политике учешће јавности у поступку израде и доношења Просторног плана, а нарочито у погледу утицаја на избор појединих планских решења, као и већа транспарентност код одлучивања;
- обезбедити могућност решавања одређеног проблема на више нивоа одлучивања, односно на оном нивоу одлучивања који ће обезбедити највећу ефикасност;
- стриктно поштовање заштите јавног интереса, јавних добара и јавног простора;
- развој јавно-приватног партнерства, посебно у погледу изградње и коришћења пратећих садржаја за потребе корисника пута на коридору;
- сагледавање економске исплативости кроз израду студије оправданости;
- обезбеђење безбедности свих корисника пута, којом се са високим степеном поузданости гарантује сигурност учесника у саобраћају и материјалних добара од евентуалних хаварија;
- прилагођавање европским стандардима при пројектовању и извођењу путева и опреме пута, увођење нових технологија у управљању саобраћајем, формирање квалитетних база података, и др.

Општи циљ израде Просторног плана јесте дефинисање планског основа и обезбеђење просторних услова за изградњу, опремање и функционисање државног пута IB реда, Аутопут Е-75 Београд-Ниш (петља „Пожаревац“) – Пожаревац (обилазница) – Велико Градиште – Голубац, као и за развој и функционисање других магистралних инфраструктурних система у коридору.

Основни циљеви дугорочног развоја, коришћења и уређења подручја Просторног плана су:

- 1) утврђивање смерница за размештај и подршке развоју становништва, насеља и активности на подручју Просторног плана, уз уважавање економских, техничко-технолошких, еколошких, социјалних и просторно-функционалних критеријума; и
- 2) обезбеђење услова за боље функционисање магистралних саобраћајних објеката који се налазе у инфраструктурном коридору, укључујући и њихово евентуално измештање.

Посебни циљеви су:

- утврђивање планских решења којима се резервише простор за инфраструктурни коридор државног пута IB реда, утврђује посебан режим заштите коридора и контактних подручја, обезбеђују услови за очување и унапређење квалитета

- саобраћајне повезаности и доступности насеља, привредних и туристичких комплекса у ширем заштитном појасу пута и зони његовог утицаја;
- дефинисање односа са осталим наменама и инфраструктурним системима у ширем заштитном појасу и зони утицаја, ради боље интеграције и веће улоге државног пута IB реда и утицаја на привредни и социјални развој окружења;
  - утврђивање трасе државног пута IB реда и саобраћајних веза са мрежом државних и општинских путева у окружењу коридора опредељивањем оптималних локација површинских раскрсница и денivelисаних укрштаја;
  - утврђивање локација функционалних пратећих садржаја пута;
  - утврђивање локација пратећих садржаја за потребе корисника пута – паркиралишта, одморишта и услужни центри;
  - усклађивање положаја државног пута IB реда и осталих постојећих и планираних инфраструктурних система у коридору (железничке пруге, водопривреде, електроенергетске и телекомуникационе инфраструктуре) и њихових заштитних појасева;
  - смањење негативних утицаја државног пута IB реда на животну средину у ширем заштитном појасу и зони његовог утицаја;
  - обезбеђење заштите од буке на деловима коридора који пролазе поред насеља и поред зона под заштитом;
  - очување и унапређење природних, културних и других вредности у коридору;
  - пејзажно уређење трасе и објеката пута, очување карактера предела у коридору и на подручју Просторног плана;
  - очување и заштита регионалних и локалних изворишта водоснабдевања и квалитета воде у водотоцима у коридору и зони његовог утицаја;
  - омогућавање остварења одрживог развоја пољопривредне производње у зони утицаја коридора и максимално очување постојећег квалитета пољопривредног земљишта;
  - усаглашавање и решавање потенцијалних конфликта везаних за пролазак коридора кроз шуме и шумско земљиште; и
  - развој туризма прилагођеног потребама туристичких тржишта и локалног становништва, али и захтевима које транзит на коридору поставља у погледу удобности и безбедности путовања.

Основни задаци у изради Просторног плана су:

- резервисање простора за објекте државног пута IB реда и утврђивање услова и мера за заштиту и рационално коришћење простора у његовом ширем заштитном појасу и зони утицаја;
- ублажавање развојних, физичких (просторних) и еколошких конфликта између пута (коридора), осталих површина посебне намене и непосредног окружења;
- обезбеђење услова за квалитетно саобраћајно повезивање насеља, постојећих и планираних привредних комплекса и зона са државним путем IB реда и за развој других саобраћајних праваца који омогућавају повећање квалитета доступности и повезаности насеља и активности у његовом ширем заштитном појасу и зони утицаја;
- утврђивање смерница и основа за измену и допуну важећих и израду нових планских документа, као и даљу разраду на нивоу техничке документације; и
- детаљна регулациона разрада планских решења и утврђивање смерница Просторног плана за директно спровођење, на основу којих се могу издати локацијски услови. Ови елементи за директно спровођење су неопходни за дефинисање просторне, технолошке или функционалне везе коридора државног пута IB реда са непосредним окружењем, као и положај и правила уређења, грађења и коришћења објеката и површина у коридору. У ове објекте спадају: деонице пута, функционални пратећи садржаји и пратећи садржаји за потребе

корисника ауто-пута за које је урађена пројектно-техничка документација на нивоу идејног решења.

5. ПЛАНИРАНА ПРЕТЕЖНА НАМЕНА ПОВРШИНА

Планска решења и правила уређења и правила грађења пута засниваће се на примени европских и домаћих стандарда и добре праксе, у свим фазама планирања, изградње, експлоатације и одржавања пута.

Резервисање потребне површине за коридор пута утврдиће се применом следећих критеријума: задовољење просторних услова за смештање и изградњу планираног пута; утврђивање заштитног безбедносног растојања осталих намена и активности у простору ради њихове заштите од негативних утицаја од објеката пута на животну средину, у првом реду од буке и аерозагађења; и обезбеђење заштите основних функција у експлоатацији објеката пута од негативних утицаја из окружења, у првом реду од непланске изградње, неконтролисаног одлагања отпада и других активности.

Посебан акценат ће бити на безбедности, и то на начин да се са високим степеном поузданости гарантује сигурност учесника у саобраћају и материјалних добара од евентуалних хаварија.

Размештај пратећих садржаја пута утврдиће се на начин да задовољи функционалност у погледу задовољења основних захтева садашњег и пројектованог саобраћаја, комфора корисника пута и комфора корисника пратећих садржаја, уз уравнотеженост и равномерност размештаја функција на целој деоници пута, као и поштовању оптималних функционалних растојања између пратећих објеката.

Планиране активности на реализацији деонице државног пута IB реда представљају функционално и технички усаглашен део ширег стратегијског опредељења постизања већег степена функционалне интегрисаности планског подручја и његово саобраћајно повезивање са регионалним и међународним окружењем.

5.1. Концепција техничког решења

Израдом и усвајањем Просторног плана подручја посебне намене инфраструктурног коридора државног пута IB реда, Аутопут E-75 Београд-Ниш (петља „Пожаревац“) – Пожаревац (обилазница) – Велико Градиште – Голубац обезбеђени су неопходни плански и просторни услови за повезивање коридора X (аутопут E-75) и коридора VII (река Дунав као међународни пловни пут), односно коридора X и државног пута IB реда бр. 34 који представља тзв. „Ђердапску магистралу” и повезује планско подручје са источном Србијом и Румунијом. Поред бољег повезивања са непосредним и ширим међународним окружењем, најзначајнији интрарегионални ефекти реализације коридора огледају се у побољшању регионалне позиције у домену приступачности и у саобраћајном растеређењу урбаних подручја (обилазница око Пожаревца, Великог Градишта и других насеља).

Планирана траса државног пута IB реда почиње од постојеће петље „Пожаревац” на аутопуту E-75 деоница Београд-Ниш и пружа се дуж постојећег државног пута IB реда бр. 33 до Пожаревца, кроз територију града Смедерева и Пожаревца. Непосредно пред градом Пожаревац траса преузима улогу северне обилазнице Пожаревца и даље се пружа дуж државног пута IB реда бр. 34, при чему напушта постојећу трасу и обилази грађевинска подручја насеља, на територији града Пожаревца и општина Велико Градиште и Голубац. Последњи део трасе пута се највећим делом поклапа са постојећим државним путем IB реда бр. 34 и завршава на уласку у Голубац.

На подручју Просторног плана, за читаву трасу државног пута IB реда, планира се и пројектује траса пута за рачунску брзину од 80 до 100 km/h.

Због потребе униформисања елемената попречног профила на целој траси, уз уважавање прописаних параметара из важећег Правилника о условима које са аспекта безбедности саобраћаја морају да испуњавају путни објекти и други елементи јавног пута

(„Службени гласник РС”, број 50/11), приликом израде планских решења примењиваће се следећи основни технички елементи: ширина возне траке 4x3,50 m; ширина ивичне траке 4x0,50 m; ширина разделне траке 1x3,00 m; ширина банке 2x1,50 m; ширина уливно/изливне траке 3,50 m; ширина додатне траке на нагибима 3,50 m.

На деловима трасе где се планира изградња сервисних саобраћајница биће планиран коловоз сервисне саобраћајнице од 5,50 m.

Предметна деоница пута се може поделити на поддеонице које се налазе ван подручја насеља и поддеонице које се налазе на подручју насеља (тангирају грађевинска подручја). Доминантна функција на подручју насеља јесте вођење транзитних токова и преко раскрсница повезивање путне мреже насеља са путем. Положај раскрсница мора бити усклађен са функционалним рангом пута са једне, и потребама развоја насеља и привреде, са друге стране.

С обзиром на ограничења, захтеве и утицај на простор (и мрежу саобраћајница нижег реда) које за собом повлачи изградња предметног државног пута резервисаног за моторни саобраћај, у плану ће се детаљно анализирати потребе повезивања предметне саобраћајнице са постојећом и планираном мрежом државних и локалних категорисаних и некатегорисаних саобраћајница, при чему ће се користити принцип планирања што је могуће мањег броја чворишта, док ће се саобраћајне потребе стамбених, привредних и пољопривредних објеката и зона разрешавати развијањем паралелних сервисних саобраћајница.

Поред денивелисаних укрштаја, сагледаће се сва друга постојећа чворишта и укрштаји са мрежом локалних категорисаних и некатегорисаних саобраћајница, атарских и приступних саобраћајница. При томе планска решења ће бити базирана на следећим препорукама:

- површинске укрштаје са разменом токова уколико су неопходни планирати на растојањима не мањим од 2-3 km;
- постојеће урбане садржаје са постојећом орјентацијом приступа на предметни пут организовати повезивањем на сервисне саобраћајнице, а сервисне саобраћајнице водити до чворишта на којима ће бити дозвољена измена смерова или их везивати на основни путни правац по принципу омогућавања само десних скретања, односно улив/излив;
- на деловима трасе са изразито пољопривредном наменом површина и у зависности од орјентације парцела и просторног размештаја постојећих атарских путева обезбедити у оквиру граница јавне површине додатне просторе за сервисне саобраћајнице или атарске путеве који ће се повезивати на постојећу мрежу. Поред тога пажљивом разрадом осовине и нивелете омогућити денивелације у односу на постојеће категорисане или некатегорисане саобраћајнице;
- могућности повезивања садржаја уз основни путни правац по принципу само улив/излив и евентуалног лоцирања полукружних окретница на погодним местима, у циљу смањења броја чворишта са прекидањем саобраћаја и кретања корисника у нежељеном смеру;
- приликом разраде површинских чворишта у наведеним условима, предност давати решењима кружних раскрсница;
- приликом разраде денивелисаних чворишта предност давати решењима са олакшаном изменом смера вожње.

5.2. Концепција планиране намене површина и режима коришћења простора у коридору пута

Коридор планираног пута пружа се првенствено дуж равничарског и брдовитог земљишта.

Просторним планом ће се утврдити коридор пута у укупној ширини од 100m до 300m. У коридору пута налазиће се следећи *појаси заштите*, и то:

- 1) *појас пута (путно земљиште)* – чини земљиште потребно за изградњу пута, раскрсница, денивелисаних укрштања и пратећих садржаја. Појас пута се утврђује као земљиште јавне намене и имаће ширину од 30 до 70 m, у зависности од конфигурације терена и услова за изградњу објеката пута. Граница појаса пута јесте уједно и регулациона линија;
- 2) *заштитни појас* – чини земљиште за које се одређује строго контролисани режим коришћења (обострано) у циљу заштите функције пута. Заштитни појас се утврђује као земљиште остале намене и има ширину од 20 m од границе појаса пута. У зонама раскрсница, пратећих садржаја и појединих објеката пута, као и у обухвату грађевинског земљишта насеља, заштитни појас се може сужавати и проширивати;
- 3) *појас контролисане изградње* – чини земљиште у режиму контролисане градње и заштите животне средине (обострано). Појас контролисане изградње се утврђује као земљиште остале намене и има ширину од 20 m од границе заштитног појаса.

У коридору пута по питању дефинисаних појаса заштите могућа су специфична одступања у зависности од карактеристика објеката пута.

Просторним планом ће се успоставити следећи основни *режими коришћења и уређења простора у коридору пута*, и то за:

- 1) *појас пута* - успоставља се режим забране изградње свих објеката који нису у функцији изградње трасе и објеката пута, раскрсница, денивелисаних укрштања и пратећих садржаја;
- 2) *заштитни појас* - успоставља се режим строго контролисаног коришћења простора, којим се:
  - забрањује отварање рудника, каменолома и депонија комуналног и другог отпада;
  - дозвољава изградња, односно постављање водовода, канализације и других објеката техничке инфраструктуре по претходно прибављеним условима и сагласности од стране предузећа надлежног за реализацију и газдовање путем;
  - не дозвољава се изградња нових објеката, изузев објеката коју су у функцији пута, а простор се може користити као шумско и пољопривредно земљиште; и
  - на грађевинском, шумском и пољопривредном земљишту дозвољава се реконструкција и санација постојећих објеката, без могућности промене габарита и волумена, уколико не угрожавају функцију пута и уколико техничким решењима може да се обезбедити адекватна заштита од негативних утицаја пута (од буке, вибрација и аерозагађења), а по претходно прибављеним условима од стране предузећа надлежног за реализацију и газдовање путем;
  - за све постојеће стамбене објекте, обавезна је адекватна заштита од негативних утицаја пута (од буке, вибрација и аерозагађења).
- 3) *појас контролисане изградње* - успоставља се режим контролисаног коришћења простора, којим се:
  - не дозвољава изградња следећих објеката: депонија комуналног и другог отпада, рудника, каменолома, кречана, циглана, сточних пијаца, кванташких пијаца и других објеката за која се ограничења утврде у складу са посебним прописима;
  - дозвољава развој постојећих и нових активности које нису у колизији са функционалним и техничким захтевима постојећих и планираних саобраћајних и техничких инфраструктурних система од националног и регионалног значаја;
  - за проширење и реконструкцију постојећих и изградњу планираних производних, складишних, дистрибутивних, услужно-трговинских и других капацитета утврђује обавеза израде процене утицаја на животну средину, којом ће се, поред прописаног садржаја, обухватити и утицаји тих објеката на и од пута, с тим да трошкове спровођења свих мера заштите животне средине сnose инвеститори тих објеката;
  - приоритет у коришћењу простора обухваћених делова постојећих и планираних индустријских зона даје складишним капацитетима, логистичким центрима,

комерцијално-прометним и саобраћајним услугама, регионалним трговинским центрима и сличним садржајима.

6. ОЧЕКИВАНИ ЕФЕКТИ ПЛАНИРАЊА У ПОГЛЕДУ УНАПРЕЂЕЊА НАЧИНА КОРИШЋЕЊА ПРОСТОРА

Просторним планом обезбеђује се плански основ за реализацију државног пута IB реда, Аутопут E-75 Београд-Ниш (петља „Пожаревац“) – Пожаревац (обилазница) – Велико Градиште - Голубац. Спровођењем плана очекују се следећи општи ефекти уређења и коришћења простора:

- обезбеђење планског основа којим се резервише простор за етапну изградњу деоница пута;
- установљавање зона заштите и успостављање одговарајућих режима коришћења простора у коридору пута, са циљем спречавања конфликта у простору, могућих последица акцидента на путу и негативних утицаја на окружење;
- омогућавање планског развоја других инфраструктурних система у условима контролисаног коришћења простора у коридору пута;
- максимално очување и мониторинг могућег утицаја пута на здравље локалног становништва, биодиверзитет, природне ресурсе и заштићена природна и непокретна културна добра у коридору и зони његовог утицаја; и
- утврђивање правила уређења и правила грађења у обухвату коридора пута којима је условљено коришћење одговарајућих савремених техничких решења за реализацију трасе и објеката у функцији пута и корисника саобраћаја, која обезбеђују извођење планираног пута уз максимално смањење негативних утицаја и ризика на подручју коридора и зони његовог утицаја.

Непосредни очекивани ефекти планирања коридора пута у погледу утицаја на начин коришћења простора су:

- обезбеђење услова за реализацију путне саобраћајнице великог капацитета и високог нивоа саобраћајне услуге за задовољење очекиваних саобраћајних токова; остварење путне везе коридора X са коридором VII (река Дунав као међународни пловни пут), односно коридора X и државног пута IB реда бр. 34 који представља тзв. „Ђердапску магистралу“ и повезује планско подручје са источном Србијом и Румунијом;
- обезбеђење економичнијег, ефикаснијег и безбеднијег транспорта, уз растерећење дела постојеће путне мреже и грађевинских подручја насеља;
- развојно-пропулзивна улога на развој и уређење мреже/системе насеља и промене демографских кретања, која има вишеструке и, донекле, супротне утицаје (од фактора деструкције услед проласка пута и заузимања дела грађевинских и пољопривредних површина, до стимулативних фактора опстанка и развоја насеља према моделу интегралног урбано-руралног развоја), којим се обезбеђује економски просперитет и демографска стабилност становништва, на бази успостављања комплементарних односа између пољопривредних и непољопривредних делатности;
- непосредни подстицај за привредни развој подручја и обезбеђивање већег степена функционалне интегрисаности у оквиру планског подручја;
- јачање привредне конкурентности и територијалне кохезије након реализације пута, које ће утицати на подизање тзв. „степенa инвестиционе привлачности“ окружења (побољшања „регионалног профила“), у првом реду за развој активности и функција којима ће се валоризовати погодности положаја у коридору пута и других инфраструктурних система.

У Београду, марта 2019. године

Обрађивач Просторног плана:

Институт за архитектуру и урбанизам Србије
Директор
др Саша Милијић, научни саветник

